

УСПОМНІЦЬ МАЙСТРОЎ КІНО

У мастацкай галерэі «Інстытут культуры» адбылася сустрэча з рэжысёрам Яўгенам Сяцько

Напярэдадні кінафестывалю «Лістапад» у мастацкай галерэі «Інстытут культуры» адбылася творчая сустрэча з кінарэжысёрам Яўгенам Сяцько. Падчас імпрэзы адбыўся паказ дакументальнага фільма «Віктар Тураў. Дыханне жыцця». У выбары стужкі было шмат сімвалічнага: і тое, што паказ адбываецца ў год, калі святкуецца 100-годдзе беларускага кіно — а Віктар Тураў — адзін з тых, хто стварыў славу гэтага кіно, — і тое, што мерапрыемства прымеркавалі да выставы «Беларускае кіно ў аб'ектыве Міколы Гнісюка», якая праходзіць у галерэі. Так што глядачы, пазнаёміўшыся з кінастужкай, маглі дапоўніць свае ўражанні, разглядаючы цікавыя фотаздымкі, на многіх з якіх — той жа Віктар Тураў. А яшчэ ледзь не паралельна з паказам дакументальнага фільма пра Віктара Турава адбывалася прэм'ера анімацыйнай стужкі, знятай яго дачкой Аленай Туравай — першы беларускі 3D-мультфільм «Песня Сірын».

Стужка пра легендарнага беларускага кінарэжысёра пабачыла свет у 2016 годзе на студыі «Летапіс». Сцэнарый напісаў вучань Віктара Турава, рэжысёр Аляксандр Анісімаў. У фільме раскажваецца пра знакавыя моманты біяграфіі Турава, можна пабачыць унікальныя кадры з працэсаў здымкаў і урыўкі з саміх работ майстра, пачуць каментарыі з вуснаў яго блізкіх і знаёмых. Тлумачыцца, чаму тэма вайны і ваеннага дзяцінства былі такімі важнымі для рэжысёра — ён дзіця вайны, бацьку-партызана расстралялі акупанты, сам з маці і сястрой стаў вязнем фашысцкага канцлагера. «Больш за ўсё мне блізкія такія творы мастацтва, якія, маючы значэнне для многіх, адначасова з'яўляюцца вельмі асабістымі. Я хацеў расказаць пра тых, хто выйграў вайну, усведамляючы ўсю яе жорсткасць і ненатуральнасць для чалавека, хто, знаходзячыся побач са смерцю, усё аддаваў для Перамогі».

Віктар Тураў заўсёды ішоў у мастацтве сваім шляхам, парушаючы нечыя стэрэатыпы і чаканні, часам даводзілася ісці на канфлікт, як у выпадку з экранізацыяй рамана Алеся Адамовіча «Вайна пад стрэхамі», якая выклікала незадавальненне ў чыноўнікаў адсутнасцю пафасу. Цяжкім ударам для рэжысёра стала, калі яго не перавыбралі на пасаду 1-га сакратара Саюза кінематографістаў БССР.

Актрыса Алена Барзова, якая выканала ролю Ганны ў экранізацыі «Палескай хронікі» Івана Мележа, успамінае ў кадры, як рэжысёр намагаўся, каб акцёры не проста ігралі, а жылі на здымачнай пляцоўцы, каб адчувалі характэрнае беларускай прыроды, унікальнасць беларускай культуры і імкнуліся данесці гэта да глядача. Мэтай рэжысёра, які здабыў сусветнае прызнанне, было зрабіць, каб беларускі кінематограф стаў пазнавальны ў свеце, меў адметныя нацыянальныя рысы. Дзеля гэтага ён не толькі працаваў сам, але і стварыў у Беларускай акадэміі мастацтваў, колішнім тэатральна-мастацкім інстытуце, адпаведны факультэт і выхаваў цэлую плеяду будучых кінамайстроў.

— Віктар Тураў — унікальная асоба, зрабіў вялікі рывok у разуменні таго, што павінен здымаць нацыянальны кінематограф. Таму што нацыянальны кінематограф — гэта культурны код, па якім нас пазнаюць. У гэтым фільме маёй галоўнай задачай было паспрабаваць аднавіць характар героя, паказаць яго ў хвіліны горасці і радасці, — выказаўся Яўген Сяцько.

Пасля прагляду адбыўся дыялог з глядачамі. Сярод пытанняў прагучала: ці змог бы Віктар Тураў зняць гэтакія пранізлівыя фільмы, калі б у дзяцінстве не перажыў вайну? Яўген Сяцько запэўніў, што чалавек такога таленту усё адно знайшоў бы сваю тэму, нават у ранніх работах ён адметны, гэта сапраўднае аўтарскае кіно. На пытанне, ці хацеў бы Яўген Сяцько зняць фільм пра каго-небудзь з вядомых замежных рэжысёраў, той адказаў, што найперш трэба здымаць пра сваіх адметных майстроў, не пра кожнага з якіх зняты якасны фільм, папулярываваць беларускае мастацтва. Глядачы адзначылі вельмі дакладны падбор у фільме архіўных відэа. Сярод адметных артэфектаў — альбом, які захоўваецца ў Беларускай дзяржаўным архіве-музеі літаратуры і мастацтва, дзе змешчаны фотаздымкі проб акцёраў на ролі ў фільме «Людзі на балоце».

На пытанне, ці спраўдзілася мара рэжысёра Віктара Турава пра тое, каб беларускі кінематограф стаў пазнавальным у свеце, займеў адметныя рысы, Яўген Сяцько адказаў станоўча. Такія рэжысёры, як Віктар Тураў, Міхаіл Пташук ды іншыя, змаглі ўвасобіць на экране беларускі менталітэт, а іх справу павінны працягнуць маладыя.

На фестывалі «Лістапад», які адкрыецца ўжо хутка, можна будзе пабачыць новыя работы рэжысёра Яўгена Сяцько: гэта стужка «Залатая эпоха «Беларусьфільма»», прысвечаная перыяду 1960—1980-х гадоў у беларускім кінематографіі, і дакументальны фільм «Сусвет Івана Міско» пра народнага мастака Беларусі, знакамітага скульптара.

Людміла ІВАНОВА.